

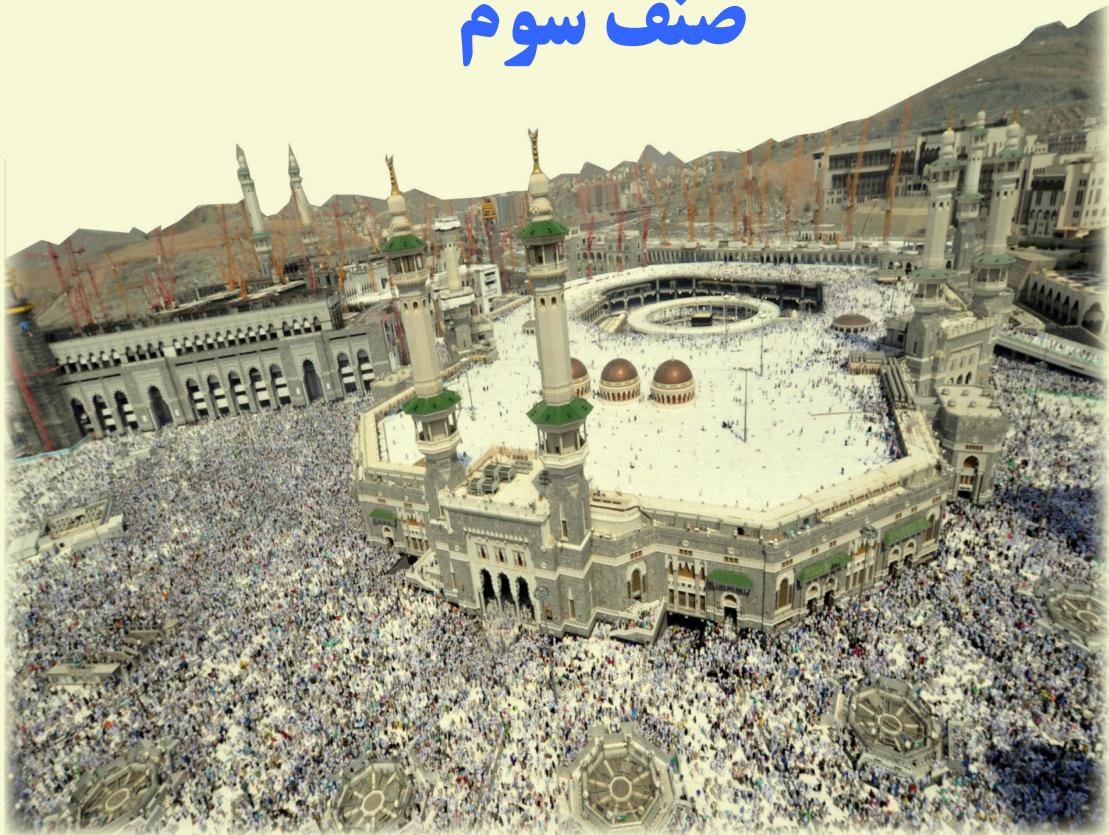

وزارت معارف

تعلیم و تربیة اسلامی

صنف سوم

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د توري
دا وطن د ټولوکور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دی
براھوي دی، قزلباش دی
دا هېواد به ټل څلپري
په سينه کې د آسيا به
نوم د حق مو دي رهبر

دا عزت د هر افغان دی
هر بچي يې قهرمان دی
د بلوځو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیريان، نورستانيان
هم ايماق، هم پشه ٻان
لكه لمړ پرشنه آسمان
لكه زره وي جاويдан
وايو الله اکبر وايو الله اکبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت معارف

تعلیم و تربیة اسلامی

صنف سوم

سال چاپ: ۱۳۹۸ هـ. ش.

مشخصات کتاب

مضمون: تعلیم و تربیة اسلامی

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی بخش تعلیم و تربیة اسلامی نصاب تعلیمی

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: سوم

زبان متن: دری

انکشاف دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامه وزارت معارف

سال چاپ: ۱۳۹۸ هجری شمسی

مکان چاپ: کابل

چاپ خانه:

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

حق طبع، توزیع و فروش کتاب‌های درسی برای وزارت معارف جمهوری اسلامی
افغانستان محفوظ است. خرید و فروش آن در بازار ممنوع بوده و با متخلفان برخورد
قانونی صورت می‌گیرد.

پیام وزیر معارف

اقرأ باسم ربک

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکتایی را که بر ما هستی بخشدید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتمن برخوردار ساخت، و درود بی پایان بر رسول خاتم - حضرت محمد مصطفی ﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است.

چنانچه بر همه گان هویداست، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه‌های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراهای والدین، از عناصر شش گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می‌روند که در توسعه و انکشاف آموزش و پرورش کشور نقش مهمی را ایفا می‌نمایند. در چنین برهه سرنوشت‌ساز، رهبری و خانواده بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می‌باشد.

از همین‌رو، اصلاح و انکشاف نصاب تعلیمی از اولویت‌های مهم وزارت معارف پنداشته می‌شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب‌های درسی در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه‌های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی باکیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکر شده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به عنوان تربیت کننده‌گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می‌گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، از هر نوع تلاشی دریغ نورزیده و در تربیت و پرورش نسل فعال و آگاه با ارزش‌های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسؤولیت پذیری، با این نیت تدریس را آغاز کنند، که در آینده نزدیک شاگردان عزیز، شهر و ندان مؤثر، متمن و معمار افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

همچنین از دانش آموزان خوب و دوست داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه‌های فردای کشور می‌خواهیم تا از فرصت‌ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفاده بهتر کنند و خوش چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیی و تدوین این کتاب درسی مجداهه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آنها در این راه مقدس و انسان‌ساز موقیت استدعا دارم. با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مترقی دارای شهر و ندان آزاد، آگاه و مرفه.

دکتور محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

فهرست

صفحة	عنوان
۱	ایمان مفصل
۳	کلمه تمجید
۵	کلمه توحید (۱)
۷	کلمه توحید (۲)
۹	آیت الکرسي (۱)
۱۱	آیت الکرسي (۲)
۱۳	آیت الکرسي (۳)
۱۵	فضائل آیت الکرسي
۱۷	توحید
۱۹	شرک
۲۱	نمونه های شرک
۲۳	کفر
۲۵	استنجا (۱)
۲۷	استنجا (۲)
۲۹	فرايض وضو
۳۱	آب وضو
۳۳	آب های که طهارت با آن جاييز نيست
۳۵	شكئنه های وضو

صفحة	عنوان
۳۷	اوقات نمازهای پنجمگانه
۳۹	فرضهای نماز
۴۳	نماز و تر
۴۵	دعای قنوت (۱)
۴۷	دعای قنوت (۲)
۴۹	دعای قنوت (۳)
۵۰	دعای قنوت (۴)
۵۱	نماز جماعت
۵۳	صف بستن
۵۵	آداب مسجد
۵۷	آداب قضای حاجت
۵۹	اخلاق مسلمان
۶۱	حقوق والدین
۶۳	آداب و رفتار با معلم
۶۵	رفتار با خویشاوندان
۶۷	محیط زیست
۶۹	رفتار با حیوانات
۷۱	پاکیزه گی
۷۳	بیهوده سخن گفتن
۷۴	خصلت‌های مسلمان

درس اول

ایمان مفصل

ما به خدا ﷺ، فرسته‌گان، کتاب‌های آسمانی،
پیامبران، روز آخرت و قضا و قدر
(خیر و شر) که از طرف خداوند ﷺ است،
ایمان داریم.

شاگردان ارکان ایمان را از یکدیگر بپرسند.

- ۱- ارکان ایمان را نام بگیرید.
- ۲- ایمان مفصل را از حفظ بگویید.
- ۳- ما به قضا و قدر..... داریم.

درس دوم

كلمة تمجيد

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

تكرار كلماتها:

سُبْحَانَ اللَّهِ	وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ	وَاللَّهُ أَكْبَرُ
إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.	وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ

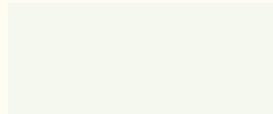

فعالیت

شاگردان کلمه تمجید را در گروه‌ها بین هم تکرار نمایند.

- ۱- کلمه تمجید را از حفظ بگویید.
- ۲- کلمه تمجید را تکمیل کنید:
سبحان الله والحمد لله....

درس سوم

كلمة توحيد (١)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ
وَلَهُ الْحَمْدُ...

تكرار كلماته:

✓ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

✓ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

✓ لَهُ الْمُلْكُ

✓ وَلَهُ الْحَمْدُ.

فعالیت

شاگردان کلمه توحید را از همدیگر بپرسند.

ارزیابی

۱- کلمه توحید را از حفظ بگویید.

۲- تکمیل کنید:

لا اله الا الله..... وله الحمد....

کلمه توحید (۳)

يُحِبُّ وَيُمِيِّنُ وَهُوَ حَىٰ لَا يَمْوُتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

تکرار کلمه‌ها:

✓ يُحِبُّ وَيُمِيِّنُ

✓ وَهُوَ حَىٰ لَا يَمْوُتُ

✓ بِيَدِهِ الْخَيْرُ

✓ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

شاگردان به شکل گروهی کلمه توحید را بخوانند.

- ۱- کلمه توحید را با آواز بلند بخوانید.
- ۲- کلمه توحید را از حفظ بگویید.
- ۳- تکمیل کنید:

..... بیده الخیر

آیت الكرسي (١١)

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ الْقَيُومُ لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ
ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا يَأْذِنُهُ...)

فعالیت

شاگردان بخش اول آیت الکرسی را بخوانند، تکرار کنند و از یکدیگر
بپرسند.

- ۱- بخش اول آیت الکرسی را بخوانید.
- ۲- بخش اول آیت الکرسی را از حفظ بگویید.
- ۳- تکمیل کنید:

.....
لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ.....

آیت الكرسى (٣)

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ
بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسَعَ كُرْسِيُّهُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ (بقرة/٢٥٥)

فعالیت

شاگردان بخش دوم آیت الکرسی را بخوانند، تکرار نمایند و از یکدیگر بپرسند.

ارزیابی

- ۱- بخش دوم آیت الکرسی را بخوانید.
- ۲- بخش دوم آیت الکرسی را از حفظ بگویید.

آیت الكرسى (٣)

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ
ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عَنْهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفُهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا
شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَؤُودُهُ
حِفْظُهُمْ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ (بقرة / ٢٥٥)

فعالیت

شاگردان آیت الکرسی شریف را با آواز بلند بخوانند و نیز از یکدیگر پرسند.

۱- آیت الکرسی را بخوانید.

۲- تکمیل کنید:

— اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ وَلَا نَوْمٌ

..... وَسِعَ كُرْسِيُهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ

فضایل آیت الکرسی

– خواندن آیت الکرسی ثواب زیاد دارد.

پیامبر ﷺ فرموده است:

«هر گاه به بستر خواب رفتی، آیت الکرسی
را بخوان، در این صورت از طرف خداوند
نگهبانی برایت تعیین می‌گردد و تا صبح هیچ
شیطانی به تو نزدیک نمی‌شود».^(۱)

– ما بعد از هر نماز فرض آیت الکرسی را می‌خوانیم.

۱- صحیح البخاری

شاگردان به کمک معلم در مورد فضایل آیت الکرسی با هم گفتگو نمایند.

۱- پیامبر ﷺ در مورد آیت الکرسی چه فرموده است؟

۲- خواندن ثواب دارد.

۳- بعد از هر نماز

توحید

یگانه دانستن خداوند جلاله را توحید گویند.

الله جلاله یگانه است.

شريك و مانند ندارد.

از هر عيب پاك است.

ما فقط الله جلاله را مي پرسيم.

الله جلاله آفريدگار تمام مخلوقات است.

غيب دانستن خاصه الله جلاله است.

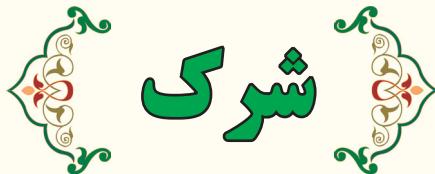
شاگردان با همکاری معلم در مورد عبادت الله ﷺ گفتگو کنند.

۱- توحید چه را گویند.

۲- تمام موجودات را کی آفریده است؟

شريك دانستن مخلوق را با الله ﷺ شرك

مي گويند.

شرك بزرگترین گناه است.

عبادت غير الله شرك است.

الله ﷺ مشرك را نمی بخشد.

مشرك به بهشت داخل نمی شود.

فعالیت

شاگردان در مورد شرک با استفاده از متن درس بین هم سوال و جواب کنند.

۱- شرک چه را گویند؟

۲- آیا مشرک به بهشت می‌رود؟

نمونه‌های شرک

نمونه‌های شرک عبارت اند از:

– سجده کردن به غیرالله

– انجام دادن عبادت به غیرالله

– تعظیم به بت‌ها، آتش و غیره

– شریک ساختن مخلوق در صفات الله ﷺ

شاگردان در مورد نمونه‌های شرک گفتگو کنند.

۱- سجده کردن به غیر الله از جمله چیست؟

۲- نمونه‌های شرک را بیان کنید.

کُفر

کُفر به معنای انکار کردن است.

نمونه‌های کُفر:

- انکار کردن از الله ﷺ و رسول او ﷺ

- انکار کردن از دین اسلام

- تمسخر به دین اسلام

- خود را کافر گفتن

ما باید از گفتن الفاظ کُفری بپرهیزیم.

شاگردان با استفاده از متن درس، در مورد کُفر، گفتگو کنند.

- ۱- کفر به معنای چیست؟
- ۲- ما باید از گفتن..... پرهیزیم.
- ۳- نمونه‌های کفر را نام بگیرید.

استنجا (۱)

معنای استنجا:

پاک کردن شرمگاه را استنجا گویند.

می‌توان به اشیای ذیل استنجا کرد:

- آب

- کلوخ

– سنگ –

– کاغذ تشناب –

ما با دست چپ، استنجا می‌کنیم.

در صورتی که نجاست زیاد باشد، استنجا با آب
واجب است.

شاگردان در مورد اشیای که به آن استنجا می‌شود، گفتگو نمایند.

- ۱- استنجا را تعریف کنید.
- ۲- با کدام چیزها استنجا کردن جایز است؟

استنجا (۳)

چیزهای که استنجا کردن با آن جایز نیست:

— استخوان

— سرگین

— طعام

و همچنان با دست راست استنجا جواز ندارد.

فعالیت

شاگردان چیزهای را که استنجا کردن با آن‌ها درست نیست از یکدیگر پرسند.

ارزیابی

۱- استنجا کردن با این چیزها جایز نیست:

.....-۳.....-۲.....-۱

۲- چیزهای را که استنجا کردن با آن جایز نیست نام بگیرید.

فرضهای وضو

فرضهای وضو چهار است

۱- شستن تمام روی

۲- شستن دستها با آرنجها

۳- مسح چهارم حصه سر

۴- شستن پاها با بجلکها

شاگردان در صحن مکتب تحت راهنمایی معلم عملاً وضو کنند.

۱- فرض‌های وضو چند است؟

۲- فرض‌های وضو را نام بگیرید.

درس شانزدهم

آب وضو

با آب‌های زیر وضو جایز است

۱- آب باران

۲- آب چشمه‌ها و نهرها

۳- آب چاه‌ها

۴- آب دریا

۵- آب برف، ژاله و یخ

۶- آب حوضهای بزرگ

بر ما لازم است تا با آب پاک وضو کنیم

شاگردان در مورد انواع آب‌های که وضو با آن‌ها جایز است گفتوگو کنند.

۱- با کدام آب‌ها وضو کردن جایز است؟

۲- تکمیل کنید:

بر ما لازم است تا با وضو کنیم.

آب‌های که طهارت با آن جایز نیست

۱- مایعاتی که آب گفته نمی‌شوند.

مانند آب میوه‌ها، چای، شوربا و غیره.

۲- آبی که چیز نجس در آن افتاده باشد.

۳- آبی که یک بار با آن وضو و یا غسل شده باشد.

ما باید از وضو کردن با آب ناپاک خود داری کنیم.

فعالیت

شاگردان در مورد آب پاک و آب ناپاک گفتگو کنند.

- ۱- با کدام آب‌ها وضو کردن جایز نیست؟
- ۲- ما باید کنیم.

شکننده‌های وضو

شکننده‌های وضو عبارت اند از:

- ۱- بیرون شدن مواد غایطه، پیشاب و باد از شرمگاه
- ۲- بیرون آمدن و جاری شدن خون و چرک از بدن
- ۳- قی کردن به دهن پر
- ۴- خواب
- ۵- بیهوشی
- ۶- دیوانه‌گی
- ۷- با صدای بلند در نماز خندیدن

شاگردان به گروه‌های کوچک تقسیم شده و شکننده‌های وضو را از یکدیگر بپرسند.

- ۱- شکننده‌های وضو چند است؟
- ۲- شکننده‌های وضو را نام بگیرید.

اوقات نمازهای پنج گانه

۱- صبح

از طلوع صبح صادق تا طلوع آفتاب

۲- وقت نماز ظهر (پیشین)

از زوال آفتاب تا دو چند شدن سایه هر چیز

۳- وقت نماز عصر (دیگر)

از ختم وقت پیشین تا غروب آفتاب

۴- وقت نماز مغرب (شام)

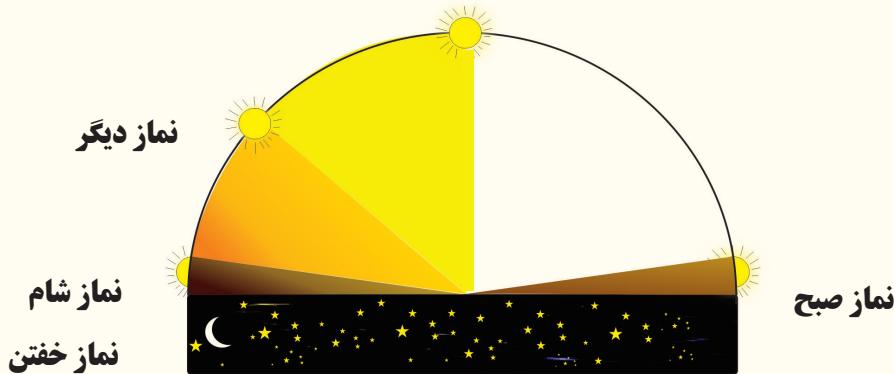
بعد از غروب آفتاب تا گم شدن شفق

۵- وقت نماز عشاء (خften)

از ختم وقت شام تا ختم شب

اوقات نمازهای پنج گانه

نماز پیشین

شاگردان نام و اوقات نمازهای پنج گانه را از یکدیگر بپرسند.

ارزیابی

۱- نمازهای پنج گانه را نام بگیرید.

۲- وقت نماز پیشین را بگویید.

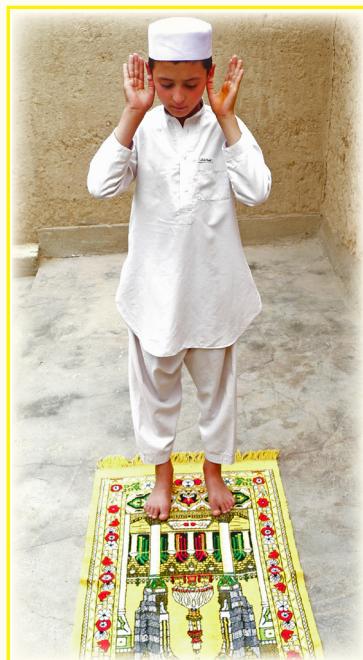
.....
۳- وقت نماز صبح.....

فرضهای نماز

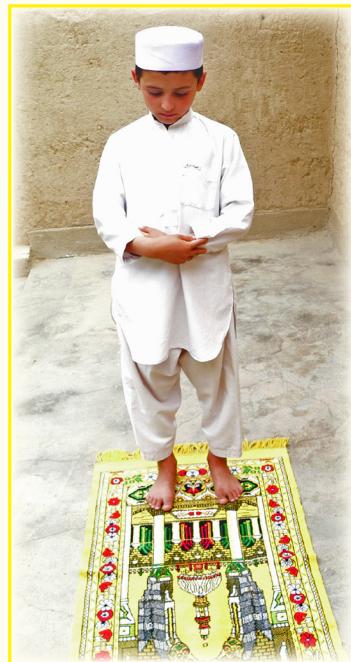
در نماز هفت چیز فرض است:

۱- تکبیر تحریمه

۲- قیام (ایستادن)

٣- قرائت (خواندن)

٤- رکوع

۵- سجده

۶- قعده اخیر

۷- بیرون شدن از نماز (سلام دادن).

معلم برای شاگردان هدایت می‌دهد تا به طور عملی نماز بخوانند.

۱- فرض‌های نماز چند است؟

۲- فرض‌های نماز را نام بگیرید.

نماز و تر

خواندن نماز و تر، واجب است.

نماز و تر سه رکعت است.

نماز گزار:

– در رکعت سوم بعد از قرأة سوره، با گفتن

تکبیر هر دو دست خود را بلند می کند.

– بعد از تکبیر دست راست را بالای دست چپ

گذاشته دعای قنوت را می خواند.

شاگردان نماز وتر را در داخل صنف به طور عملی ادا کنند.

- ۱- نماز وتر چند رکعت است؟
- ۲- خواندن نماز وتر..... است.
- ۳- دعای قنوت در رکعت چندم وتر خوانده می شود؟

درس بیست و دوم

دعای قنوت (۱)

اللَّهُمَّ إِنَا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ
وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُشَبِّهُ عَلَيْكَ الْخَيْرَ ...

فعالیت

شاگردان بخش اول دعای قنوت را به شکل دسته جمعی با آواز بلند
بخوانند.

۱- بخش اول دعای قنوت را از حفظ بگویید.

۲- تکمیل کنید:

.....اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ..... وَنُؤْمِنُ بِكَ

درس بیست و سوم

دعای قنوت (۳)

وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلُعُ وَنَتْرُكُ مَنْ
يَفْجُرُكَ...

شاگردان قسمت دوم دعای قنوت را با آواز بلند بخوانند و همچنان
از یکدیگر بپرسند.

قسمت دوم دعای قنوت را از حفظ بگویید.

درس بیست و چهارم

دعای قنوت (۳)

اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ
نَسْعَى... ۰۰۰

شاگردان قسمت سوم دعای قنوت را به طور دسته جمعی با آواز بلند بخوانند.

۱- قسمت سوم دعای قنوت را از حفظ بگویید.

۲- اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ نَسْعَى

دعای قنوت (۳)

وَنَحْفِدُ وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ
عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحُقٌ.

شاگردان بخش آخر دعای قنوت را با آواز بلند بخوانند.

۱- قسمت آخر دعای قنوت را بخوانید.

۲- دعای قنوت را از حفظ بگویید.

نماز جماعت

پیامبر ﷺ فرموده است:

«ثواب نماز با جماعت بر نماز تنها گزار بیست و

هفت مرتبه بیشتر است»^(۱).

ما نماز را با جماعت می خوانیم.

نماز پیشین و دیگر در جماعت، خفیه (آهسته)

خوانده می شود.

نماز شام، خفتن و صبح در جماعت، به جهر

(آواز بلند) خوانده می شود.

ما، در نمازهای جهی بـه قرائت امام گوش
می‌دهیم.

شاگردان در مورد نماز جماعت گفتگو کنند.

- ۱- پیامبر ﷺ در مورد نماز جماعت چه فرموده است؟
- ۲- کدام نمازها در جماعت، خفیه خوانده می‌شود؟
- ۳- کدام نمازها در جماعت به جهی خوانده می‌شود؟

صف بستان

حضرت محمد ﷺ فرموده است:

«صف‌های تان را برابر کنید؛ زیرا برابر ساختن صف

از جمله نماز است»^(۱).

۱- کnar هم‌دیگر شانه به شانه ایستادن سنت است.

۲- برابر نساختن صف سبب کینه و نفاق می‌گردد.

۱- بخاری

فعالیت

شاگردان ایستادن در صف جماعت را در داخل صنف تمثیل کنند.

ارزیابی

- ۱- پیامبر ﷺ در مورد صف نماز چه فرموده است؟
- ۲- برابر نبودن صف سبب چه می‌گردد؟
- ۳- کنار همدیگر..... سنت است.

آداب مسجد

پیش از داخل شدن به مسجد وضو می‌نماییم.
با پای راست داخل مسجد می‌شویم و این دعا
را می‌خوانیم: «اللَّهُمَّ افْتَحْ لِيْ أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ»
هنگام بیرون شدن از مسجد با پای چپ بیرون
می‌شویم و این دعا را می‌خوانیم:
«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ». از پیش روی نماز کسی نمی‌گذریم.
گپ زدن بی مورد، سرو صدا کردن در مسجد
درست نیست.

شاگردان در مورد آداب مسجد گفتگو نمایند.

۱- قبل از دخول شدن به مسجد.....

۲- چند نمونه از آداب مسجد را بیان کنید؟

آداب قضای حاجت

ما باید در هنگام قضای حاجت آداب ذیل را رعایت

نماییم:

وقتی که به بیت الخلاء می‌رویم، باید این دعا را

بخوانیم:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبُثِ وَالْخَبَائِثِ»

پس از خارج شدن، این دعا را می‌خوانیم: «غُفرانک»

هنگام داخل شدن، پای چپ و هنگام بیرون شدن

پای راست را پیش می‌گذاریم.

هنگام قضای حاجت، رو و پشت به قبله نمی‌نشینیم.

از پیشاب کردن در آب خود داری می‌کنیم.

با دست چپ محل نجاست را پاک می‌کنیم.

فعالیت

شاگردان در مورد استنجا گفتگو کنند.

ارزیابی

- ۱- دعای داخل شدن به بیت الخلا را بگویید.
- ۲- دعای بیرون شدن از بیت الخلا را بگویید.
- ۳- محل نجاست را با کدام دست پاک می‌کنیم؟

اخلاق مسلمان

پیامبر ﷺ فرموده است: «من تنها برای تکمیل

خوبی‌های اخلاق، فرستاده شده ام».^(۱)

اخلاق مسلمان این است:

- هیچ کس را حقیر نمی‌شمارد.
- نسبت به یکدیگر عفو و گذشت می‌داشته باشد.
- به والدین خود نیکی کرده، در مقابل آن‌ها به آرامی سخن گفته و از آن‌ها اطاعت می‌کند.
- از بدگمانی و جاسوسی خود داری می‌کند.

۱- سنن الکبرا للبیهقی

- از گفتن الفاظ بد اجتناب می کند.
- دروغ نمی گوید، غیبت نمی کند، کسی را
- فریب و دشام نمی دهد.

شاگردان در مورد اخلاق مسلمان با همدیگر گفتگو نمایند.

۱- پیامبر ﷺ در مورد اخلاق چه فرموده است؟

۲- چند نمونه از اخلاق مسلمان را بگویید.

حقوق والدین

پیامبر اکرم ﷺ فرموده است: «بہ درستی که، خداوند توصیه می‌کند شما را به نیکی در برابر مادران قان، سپس توصیه می‌کند شما را به نیکی در برابر پدران قان».^(۱)

- ما پدر و مادر خود را دوست داریم.
- با پدر و مادر خود همیشه کمک می‌کنیم.
- در کارهای خیر از آن‌ها فرمانبرداری می‌کنیم.
- با پدر و مادر خود نیکی می‌کنیم.
- در مقابل آن‌ها با ادب و احترام رفتار می‌کنیم.
- به صدای آن‌ها زود پاسخ می‌دهیم.

۱- روایت احمد و ابن ماجه

شاگردان در مورد حقوق پدر و مادر در گروه‌های مختلف گفتگو نمایند.

- ۱- پیامبر اکرم ﷺ در مورد حقوق والدین چه فرموده‌اند؟
- ۲- حقوق والدین را بیان نمایید.

درس سی و دوم

آداب و رفتار با معلم

رسول الله ﷺ فرموده است: «به تحقیق که من

معلم فرستاده شده ام».^(۱)

معلم مانند پدر یا مادر ما است.

ما به درس معلم گوش فرامی‌دهیم.

در بین سخن او گپ نمی‌زنیم.

در حضور او پر حرفی، بازی و شوخی نمی‌کنیم.

هرگاه در درس کدام مشکلی داشته باشیم؛ از

او می‌پرسیم.

بدون اجازه او، از صنف بیرون نمی‌شویم.

۱- روایت ابن ماجه
۶۳

نصیحت معلم را می‌پذیریم.

در مورد رفتار در مقابل معلم گفتگو نمایید.

- ۱- چند نمونه از رفتار با معلم را نام بگیرید.
- ۲- پیامبر ﷺ در مورد معلم چه فرموده است؟

ر ف تار با خویشاوندان

رسول الله ﷺ فرموده است:

«هر کس که می‌خواهد روزی اش زیاد گردد و

عمرش طولانی شود، باید که صلّه رحم داشته

باشد».^(۱)

ما خویشاوندان خود را دوست داریم.

با خویشاوندان خود به نیکی رفتار می‌کنیم.

با آن‌ها قطع رابطه نمی‌کنیم.

در کارها با آن‌ها کمک می‌کنیم.

۱- صحیح البخاری .

به آن‌ها ضرر نمی‌رسانیم و آن‌ها را اذیت نمی‌کنیم.

در میان آن‌ها تفرقه افگنی و سخن‌چینی نمی‌کنیم.

شاگردان در مورد رفتار با خویشاوندان با هم گفتگو کنند.

۱- با خویشاوندان باید چگونه رفتار کنیم؟

۲- پیامبر ﷺ در مورد رفتار با خویشاوندان چه فرموده است؟

درس سی و چهارم

محیط زیست

پیامبر ﷺ فرموده است: «ماحول و اطراف

خویش را پاکیزه نگهدارید».^(۱)

ما مکلف هستیم تا محل زندگی خود را پاک
نگهداریم.

در ماحول خانه و مكتب درخت غرس می‌نماییم
و از آن مراقبت می‌کنیم.

گل‌ها و سبزه‌ها را آب می‌دهیم.

کثافت را در زباله دانی مخصوص آن می‌اندازیم.

۱- سنن الکبرا للبیهقی - سنن ترمذی

پوست میوه، پوش و قوطی مواد خوراکی را
در راهها نمی اندازیم.

در سرسبزی و شادابی محیط خود تلاش می کنیم.

شاگردان در مورد پاک نگهداری محل زندگی باهم گفتگو نمایند.

برای پاکی محل زندگی مان چه باید بکنیم؟

درس سی و پنجم

رُفتار با حیوانات

«پیامبر ﷺ از جنگانیدن و (اذیت کردن)

حیوانات منع فرموده است»^(۱)

ما در برابر حیوانات از مهربانی کار می‌گیریم.

- به حیوانات گرسنه و تشنگی کاه، دانه، آب و

علف می‌دهیم.

- آنها را نمی‌زنیم و بر آنها ظلم نمی‌کنیم.

- کشتن حیوانات مُضر مانند، مار، گزدم، موش،

گرگ و... روا است.

شاگردان در مورد رفتار با حیوانات گفتگو کنند.

پیامبر ﷺ در مورد جنگاییدن حیوانات چه فرموده است؟
چند نمونه از رفتار با حیوانات را نام بگیرید.

پاکیزه‌گی

پیامبر ﷺ فرموده است: «دین اسلام بر اساس

پاکی بنا نهاده شده است».^(۱)

هر صبح دندان‌های خود را با مسوак یا برس

پاک می‌نماییم.

قبل از غذا خوردن و بعد از غذا خوردن

دست‌های خود را می‌شوییم.

با دست‌های آلوده و ناپاک غذا نمی‌خوریم.

بدن خود را خوب می‌شوییم و لباس‌های پاک

۱- صحيح البخاري

می پوشیم.

بعد از نشاناب رفتن دست های خود را با آب

پاک و صابون می شویم.

- پاکیزه گی از مریضی ها جلوگیری می کند.

فعالیت

شاگردان در مورد پاکیزه گی با هم گفتگو کنند.

پیامبر ﷺ در مورد پاکی چه فرموده است؟
پاکیزه گی از می کند.
با دست های غذا نمی خوریم.

درس سی و هفتم

بیهوده سخن گفتن

پیامبر ﷺ فرموده است: «کسی که به خدا و روز آخرت ایمان دارد، پس باید سخن نیک بگوید و یا خاموش باشد». (۱)

- از سخنان بی فایده خود داری می کنیم.
- بیش از اندازه سخن نمی گوییم.
- سخن های خود را سنجیده می گوییم.
- از بیهوده گویی پرهیز می کنیم.

شاگردان در مورد سخنان بیهوده با هم گفتگو نمایند.

پیامبر اکرم ﷺ در مورد بیهوده سخن گفتن چه فرموده است؟

۱- صحیح البخاری

درس سی و هشتم

خصلت‌های مسلمان

پیامبر ﷺ فرموده است: «مسلمان کسی است که سایر مسلمانان از آزار دست و زبانش در امان باشند».^(۱)

برخی از خصلت‌های مسلمان:

- مسلمان با همگان به نیکویی رفتار می‌کند.
- به عهد خویش وفا می‌کند.
- همیشه راست می‌گوید و از دروغ پرهیز می‌نماید.
- صابر و شکرگزار می‌باشد.
- مردم را به کار نیک امر می‌کند و از کار بد باز

۱- صحيح البخاري

می دارد.

- خشم خود را فرو می برد و خطای مردم را
می بخشد.

شاگردان در مورد خصلت‌های مسلمان باهم گفتگو کنند.

۱- چند خصلت مسلمان را نام بگیرید.

خانه خالی‌های ذیل را تکمیل کنید:

الف - مسلمان همیشه و از دروغ

ب - پیامبر ﷺ فرموده است: